

تحول رویکرد سیاست خارجی رژیم صهیونیستی در قبال جمهوری اسلامی

ایران؛ مطالعه موردی سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۲۲

محمد ناصحی^۱، مهناز گودرزی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۱۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۱۰

چکیده

پس از تحولات بیداری اسلامی، ج.ا.ایران «مسئله ویژه» سیاست خارجی رژیم صهیونیستی قلمداد شد که با ترسیم رهنامه‌های (دکترین‌های) جدید، به دنبال مبارزه با قدرت فزاینده جمهوری اسلامی ایران در معادلات و آرایش بازیگران منطقه‌ای برآمدند. به منظور بررسی جوانب مختلف این موضوع، مقاله حاضر به این پرسش پاسخ می‌دهد که تحول رویکرد ادراکی رژیم صهیونیستی، به چه طیف سیاست‌هایی در قبال جمهوری اسلامی ایران منجر شده است؟ نوع تحقیق حاضر، کیفی و از نظر هدف، توسعه‌ای-کاربردی است. روش تحقیق در مقاله مذکور، توصیفی-تحلیلی است. ابزار گردآوری اطلاعات، روش میدانی و کتابخانه‌ای با جمع‌آوری داده‌ها، پرسش‌نامه و اطلاعات اقتباس شده از پایگاه‌های اطلاعاتی است. بدین ترتیب با استفاده از پژوهش‌های پیشین و با ابزار پرسش‌نامه محقق‌ساخته (توزیع صد پرسش‌نامه میان خبرگان) براساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت، تحول رویکرد سیاست خارجی رژیم صهیونیستی در قبال جمهوری اسلامی ایران، ارزیابی شد و مهم‌ترین شاخص‌ها استخراج شد. طبق یافته‌های پژوهش، تحول رویکرد سیاست خارجی رژیم صهیونیستی در قبال جمهوری اسلامی ایران در سه سطح تهدید سخت، نرم و نیمه‌سخت صورت گرفت. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد متعاقب تحولات بیداری اسلامی و نزدیک شدن ج.ا.ایران به مرزهای شمالی رژیم صهیونیستی، تحولی در ادراک رهبران رژیم صهیونیستی نسبت به تهدید از جانب ج.ا.ایران رخ داد که به اتخاذ راهکارهای مختلف و ترکیبی برای مقابله با ج.ا.ایران و با هدف محاصره جغرافیایست (ژئوپولیتیک) و به‌انزواکشاندن ج.ا.ایران در همه حوزه‌ها از جمله حوزه اقتصادی و سیاست همسایگی انجامید.

کلیدواژه‌ها: جمهوری اسلامی ایران، رژیم صهیونیستی، سیاست خارجی، ادراک.

۱. دانشجوی دکتری علوم سیاسی دانشگاه رازی کرمانشاه (نویسنده مسئول). m.nasehi67@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل دانشگاه اصفهان. mahnaz.gudarzy@gmail.com

مقدمه

جمهوری اسلامی ایران در طول چند دهه گذشته با حمله به اهداف رژیم صهیونیستی، با استفاده از ابزارهای مختلف سیاسی، تبلیغاتی، نظامی (مستقیم و غیرمستقیم)، بزرگ‌ترین ضربات را به این رژیم زده است، به نحوی که اکنون سیاست خارجی رژیم صهیونیستی به روند تدریجی کاهش توفیقات در قبال ج.ا.ایران دچار شده است. این مسئله باعث شده است ج.ا.ایران در دو دهه اخیر، در ادراک رهبران رژیم صهیونیستی به «تهدید وجودی» صریح، شفاف و خطرناک تبدیل شود و تغییر ادراک اولویت‌های سیاسی رژیم صهیونیستی و تحولاتی در سیاست خارجی این رژیم در قبال ج.ا.ایران و درپیش‌گرفتن سیاست‌های تهاجمی در سطوح مختلف را سبب شد. در این راستا، در سال‌های اخیر با فعال‌کردن ابزارهای خود در همه حوزه‌های تهدید نرم، نیمه‌سخت و سخت به دنبال تضعیف ج.ا.ایران در سطوح و حوزه‌های مختلف است. از آنجایی که در پی تحولات بعد از سال ۲۰۱۱، موسوم به بیداری اسلامی، نظم منطقه‌ای در حال تغییر است و کاهش حضور آمریکا، به این وضعیت، سرعت بخشیده است، ج.ا.ایران در موقعیت حساسی قرار دارد و به اندازه سهمی که در چیدمان نظم منطقه‌ای ایفا می‌کند، جایگاه خود را در تحولات آتی منطقه تعیین می‌کند. در این شرایط، رفتار سیاست خارجی رژیم صهیونیستی می‌تواند متغیر مهمی در جایگاه آینده ج.ا.ایران در نظم منطقه باشد. از این حیث، نوشتار حاضر ضمن بررسی تطور سیاست خارجی تل‌آویو در سطوح مختلف در قبال تهران در سال‌های اخیر، می‌تواند راهبردهای این رژیم در قبال ج.ا.ایران را نیز کنکاش کند. بنابراین به این پرسش پاسخ می‌دهد که تحول رویکرد ادراکی رژیم صهیونیستی به اتخاذ چه طیف سیاست‌هایی از سوی تل‌آویو در قبال تهران منجر شده است؟ از این رو فرض می‌شود که با توجه به چارچوب نظری، تغییر رویکرد سیاست خارجی رژیم صهیونیستی در سه سطح تهدید سخت، نرم و نیمه‌سخت صورت گرفته است.

پیشینه پژوهش و مبانی نظری

پیشینه پژوهش

بخش قابل توجهی از مقالات اخیر در حیطه رژیم صهیونیستی، به موضوع عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی و اعراب پرداخته است و با نگاه ویژه به «صلح ابراهیم»، در تلاش برای تحلیل علل و ابعاد مناسبات جدید رژیم صهیونیستی با کشورهای منطقه، تأثیرات صلح ابراهیم در منطقه، چالش‌ها و فرصت‌های این طرح برای کشورهای منطقه و در نهایت به تأثیراتش بر محیط امنیتی ج.ا.ایران می‌پردازند. برای نمونه مقالاتی همچون «علل و ابعاد نزدیکی اعراب و رژیم صهیونیستی» (آرایش و همکاران، ۱۴۰۱)، «پیامدهای فرایند عادی‌سازی مناسبات اعراب و رژیم صهیونیستی، پیامدهای آن بر محیط امنیتی ج.ا.ایران ۲۰۱۰-۲۰۲۰» (زیبایی و همکاران، ۱۴۰۰) و «تأثیر معامله قرن بر روند صلح اعراب و رژیم صهیونیستی» (آجیلی و نصیری، ۱۴۰۰) می‌توان اشاره کرد.

دسته دوم، مقالاتی است که به بررسی تحلیل سیاست خارجی رژیم صهیونیستی نسبت به سایر کشورها، به ویژه در منطقه خاورمیانه و قفقاز، می‌پردازد که بخش دوم این مقالات به تأثیرات و پیامدهای آن بر منافع و امنیت ج.ا.ایران نگاه ویژه‌ای دارند. این موضوع، نشان از اهمیت کنش‌های تل‌آویو بر امنیت تهران و کاربردی‌تر بودن این دسته از مقالات در حوزه دستگاه‌های سیاست‌گذاری است؛ مقاله‌هایی همچون «روابط رژیم صهیونیستی و آذربایجان و تأثیر آن بر امنیت ملی ج.ا.ایران» (محبوبی و همکاران، ۱۴۰۰)، «نقش مؤلفه‌های فرهنگی-اجتماعی در روابط اسرائیل با آذربایجان، قزاقستان، و ترکمنستان و تأثیر آن بر امنیت ملی ج.ا.ایران (۲۰۱۱-۲۰۲۰)» (شفیعی و همکاران، ۱۳۹۹)، «تبیین روابط عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی در مقابله با ج.ا.ایران (۲۰۱۱-۲۰۲۰)» (نویدی‌نیا، ۱۴۰۰) و «تبیین پیامدهای رابطه رژیم صهیونیستی و امارات متحده عربی بر امنیت منطقه‌ای ج.ا.ایران» (دهقانان و همکاران، ۱۴۰۰) در این دسته جای دارند.

دسته سوم از مقالات، به بررسی تحول سیاست خارجی رژیم صهیونیستی پرداخته‌اند. سهرابی و جنتی در مقاله‌ای تحت عنوان «اولویت‌های سیاست خارجی و امنیتی رژیم

صهیونیستی در فضای نوین منطقه‌ای»، اشاره دارد که در ابتدا رویکرد سیاست خارجی رژیم صهیونیستی بر پایه آرمان رژیم صهیونیستی بزرگ استوار بوده است، اما عللی همچون جنگ ۳۳ روزه، وقوف به شکاف‌های درونی و درخواست افکار عمومی برای تأمین امنیت، باعث شد که اولویت سیاست خارجی به برقراری امنیت پایدار تغییر کند؛ بدین ترتیب راهبردهایی همچون عقب‌نشینی ارضی و تعریف مرز و تصحیح راهبردهای منطقه‌ای و بین‌المللی در مقابل سیاست‌های اشغال‌گری، سلطه و سرکوب اتخاذ شد (سهرابی و جنتی، ۱۳۹۴). در مقاله «تحول مفهوم امنیت در سیاست خارجی رژیم صهیونیستی» (سلامی، ۱۳۹۹) نیز نگارنده اشاره می‌کند که رژیم صهیونیستی از بدو تشکیل، دچار بحران امنیتی بوده است و این بحران‌ها در قالب جنگ‌های نظامی نمایان شد، اما تحول مفهوم امنیت در ساختار بین‌المللی باعث شد که به تبع آن، مفهوم امنیت برای رژیم صهیونیستی تغییر کند؛ و در ادامه به اقدامات تحول مفهوم امنیت در رژیم صهیونیستی اشاره می‌کند که به‌خوبی توانسته خود را با آن، سازگار کند.

مقاله مذکور در حقیقت، بین دسته دوم و سوم حوزه مطالعات رژیم صهیونیستی قرار دارد؛ زیرا از یک طرف، تحول سیاست خارجی رژیم صهیونیستی و از سوی دیگر، تحول سیاست خارجی رژیم صهیونیستی در مقابل ج.ا.ایران را بررسی کرده است که همواره در پژوهش‌های صورت گرفته، از این وجه، غفلت شده است. نوآوری مقاله حاضر، این است که ضمن بررسی رویکردهای ادراکی رژیم صهیونیستی، به تغییر پارامتر کنترل به پارامتر تهاجمی در مقابل ج.ا.ایران اشاره می‌کند و با چشم‌اندازی جدید با روش تحلیل کمی و کیفی، به تحلیل تحول سیاست خارجی رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران می‌پردازد.

مبانی نظری و مفهومی تحقیق

قدرت از مباحث کلیدی علم سیاست به‌شمار می‌آید و به دلیل اهمیت عینی و ملموس، قدرت در دو عرصه داخلی و خارجی برای تحقق اهداف ملی اهمیت دارد. در سابق در تحلیل قدرت، عناصر محسوس قدرت (قدرت سخت)، ارکان اصلی قدرت یک کشور در

نظر گرفته می‌شد، اما تحولات جریان‌سازی عرصه جهانی پس از جنگ سرد، سبب کاهش استفاده بازیگران کوچک و بزرگ از ابزارهای سخت‌افزاری قدرت و در مقابل، افزایش به‌کارگیری قدرت نرم برای تحمیل اراده به یکدیگر شده است (مایلی و مطیعی، ۱۳۹۵: ۱۹۰). در سال ۱۹۹۰ میلادی، اولین بار جوزف نای بود که از مفهوم جدیدی از قدرت، به نام «قدرت نرم» در نشریه آتلانتیک استفاده کرد. این مقاله، مفهوم قدرت از نظر نای را مبنای کار خود قرار می‌دهد که قدرت را توانایی ترغیب دیگران برای اجرای آنچه شما می‌خواهید، می‌داند. وی همچنین موفقیت در سیاست جهانی را مستلزم استفاده از قدرت نرم به همراه قدرت سخت می‌داند (مایلی و مطیعی، ۱۳۹۵: ۱۹۰-۱۹۱). نای، قدرت سخت و نرم را از هم جدا نمی‌داند، بلکه هر دو را جنبه‌هایی از توانایی دست‌یافتن به هدف با تأثیرگذاری بر رفتار دیگران قلمداد می‌کند (دانش‌نیا، ۱۳۹۲: ۷۳).

قدرت سخت بر مبنای زور، تهدید و پاداش است، در حالی که قدرت نرم بر شکل‌دهی به ترجیحات دیگران، استوار است و به شکل کاملاً ناملموس استفاده از جذابیت‌های فرهنگی، ارزش‌ها و نهادهای سیاسی صورت می‌گیرد. شایان ذکر است قدرت نرم، از نفوذ متفاوت است؛ زیرا نفوذ بر مبنای قدرت سخت، تهدید و پاداش استوار است، اما قدرت نرم، توانایی جذب‌کردن مبتنی بر رضایت است (عسگری، ۱۳۸۹: ۶۷). بدین ترتیب، نای، تفاوت این دو را در ماهیت رفتار و ملموس بودن منابع می‌داند که در یک سر طیف قدرت فرماندهی و اجبار و در سر دیگر طیف قدرت متقاعدکردن و جذابیت قرار دارد که اولی را «قدرت سخت» و دومی را «قدرت نرم» می‌نامد، اگرچه نموده‌های دیگری از قدرت نیز بین آنها قرار دارد که به یکی از آن دو نزدیک می‌شود. از سوی دیگر، ترکیب متوازن قدرت سخت و نرم را «قدرت هوشمند» می‌نامد و رهبری را توان ایجاد و کاربست چنین ترکیبی از طریق اجماع و کارگروهی می‌داند (دانش‌نیا، ۱۳۹۲: ۷۲).

در نتیجه گفتمان نوین از قدرت چندوجهی باعث شد در حوزه امنیت و تهدید نیز وجوه نرم‌افزاری و سخت‌افزاری در کنار هم سنجیده شوند. عمده‌ترین گونه‌های تهدید امنیت ملی بر اساس سطح ابعاد، قلمرو، موضوع، منبع و... تقسیم‌بندی می‌شد، اما در

سال‌های اخیر، به نوع دیگری از طبقه‌بندی تهدیدها توجه شده است. این تقسیم‌بندی بر اساس «روش اعمال و پیامدهای تهدید» است (نائینی، ۱۳۸۹: ۱۷۵). از این حیث می‌توان سه نوع تهدید را برشمارد که عبارتند از: ۱. رویکرد تهدید سخت که اعمال نیات و اراده دشمن و ممانعت از تحقق اراده خودی و استفاده از زور آشکار و قدرت نظامی به‌منظور اشغال سرزمین و یا تسلط یافتن بر منافع و یا حذف موجودیت حریف و کاهش قدرت دیگری را در بر می‌گیرد؛ ۲. تهدید نرم که عبارت است از اعمال نیات و اراده دشمن و ممانعت از تحقق اراده خودی با استفاده از شیوه‌های اقناع و جذب برای اشتغال، اشغال و تصرف، وابسته‌سازی افکار عمومی و در نهایت، بی‌هویت‌ساختن یک ملت و حذف فرهنگ مستقل آنها و استفاده از تهاجم‌های فرهنگی، سیاسی و اقتصادی؛ ۳. تهدید نیمه‌سخت که عبارت است از اعمال نیات و اراده دشمن و ممانعت از تحقق اراده خودی با بهره‌گیری از زور پنهان یعنی «قدرت عظیم اما مخفی سیستم‌ها و شبکه‌ها» در راستای وابسته‌ساختن عمیق سیستم‌ها و شبکه‌های اقتصادی، فرهنگی و خصوصاً سیاسی طرف مقابل. جوهر اصلی این تهدید، وابسته‌سازی سیستمی و شبکه‌ای است (احمدیان، ۱۳۹۴: ۴۰-۴۱). در ادامه به کاربرت نظریه موصوف برای تحلیل تحول سیاست خارجی تل‌آویو در قبال تهران پس از سال ۲۰۱۱ پرداخته می‌شود.

روش‌شناسی تحقیق

نوع تحقیق حاضر، کیفی و از نظر هدف، توسعه‌ای-کاربردی است. روش تحقیق در مقاله مذکور، توصیفی-تحلیلی است. همچنین از روش میدانی و کتابخانه‌ای استفاده شده است. بخشی از اطلاعات جمع‌آوری شده از پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر علمی داخلی و خارجی، استفاده از داده‌های منتشرشده رسمی از سوی خبرگزاری‌های رسمی و معتبر، و بخشی دیگر با ابزار جمع‌آوری داده‌ها از طریق پرسش‌نامه احصا شده است. حیطه موضوعی مقاله در حوزه تحول رویکرد سیاست خارجی (رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران) و قلمرو زمانی مقاله از سال ۲۰۱۱ (تحولات موسوم به بیداری اسلامی در

خاورمیانه) تا سال جاری ۲۰۲۲ شامل می‌شود. جامعه آماری پژوهش، از دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی در رشته روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای انتخاب شده است که در مجموع صد نفر بودند. روایی پرسش‌نامه به روش اعتبار محتوا تعیین شده و ضریب پایایی آن با توزیع پرسش‌نامه میان ده خبره و ارزیابی پاسخ‌ها با آلفای کرونباخ محاسبه شده که نتیجه ۰٫۸۶ به دست آمده است.

یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل داده‌ها

علل تحول سیاست خارجی رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران

تا قبل از سال ۲۰۱۱، عمده ادراک تهدید رژیم صهیونیستی در خصوص ج.ا.ایران از جانب متحدان منطقه‌ای ج.ا.ایران و در قالب جنگ نیابتی شکل گرفته بود و در این راستا، مقابله سخت‌افزاری با متحدان ج.ا.ایران، به ویژه در فلسطین و لبنان، در دستور کار سیاست خارجی این رژیم قرار داشت که از آن با عنوان رهنامه (دکترین) سلطه‌گرایی سخت‌افزاری یاد می‌شود و نقطه اوج آن را می‌توان در بروز جنگ ۳۳ روزه رژیم صهیونیستی علیه حزب‌الله مشاهده کرد (حبیبی و همکاران، ۱۴۰۰: ۵۹-۶۲). این رویکرد در نتیجه تحولات ۲۰۱۱، متحول شد. عامل تأثیرگذار بر رویکرد رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران از سال ۲۰۱۱ به این سو، «تحول» تصور و برداشت این رژیم از میزان تهدید ج.ا.ایران در نتیجه تغییر رفتار آن از نمونه «کنترلی» به نمونه «تهاجمی» است. تهدیدات ج.ا.ایران از ابتدای انقلاب اسلامی مبتنی بر صدور انگاره‌ها و آرمان انقلاب و حملات نرم و ایدئولوژی گفتمانی علیه رژیم صهیونیستی بوده است.

این تهدیدات ج.ا.ایران، بیشتر در طبقه‌بندی تهدیدات هستی‌شناختی جای می‌گرفت، اما با شروع بیداری اسلامی، رژیم صهیونیستی، تصویر تهدید وجودی از ج.ا.ایران علیه خود دارد. افزایش توانایی‌های ج.ا.ایران از جنبه‌های مختلف سیاسی و اقتصادی، فرهنگی-اجتماعی و نظامی-امنیتی، تداوم انگاره روابط بازدارنده یا اجبارگری بین تهران و تل‌آویو و قدرت منطقه‌ای توسعه‌طلب بودن ج.ا.ایران نزد صهیونیست‌ها، جنگ داخلی

سوریه و رویش تارشگری (تروریسم) در این کشور و نیز عراق که به نزدیکی جغرافیایستی ج.ا.ایران به حریم امنیتی رژیم صهیونیستی منجر شده است، از جمله عوامل وجودی شدن تهدید در بازه زمانی پس از ۲۰۱۱ بوده است (بهروش، ۲۰۱۸: ۱). در ادامه به مهم‌ترین علل اشاره می‌شود:

الف) فاصله جغرافیایی اقدامات ج.ا.ایران: وضعیت جغرافیایستی منطقه غرب آسیا و فاصله ج.ا.ایران با مرزهای رژیم صهیونیستی، نقش مهمی در تصور و برداشت آن از تصویر ج.ا.ایران دارد. چالش تهدید ج.ا.ایران در جبهه شمال و خوشه شامات، درهم‌تنیدگی بالایی با عنصر فاصله جغرافیایی با ج.ا.ایران دارد، زیرا تهدید، دشمنی و جنگ قریب‌الوقوع ج.ا.ایران را در درون‌مایه فکری و نقشه ذهنی آن، ترسیم می‌کند. برای مثال، ارتش رژیم صهیونیستی در سند راهبردی آیزنکوت سال ۲۰۱۵، احتمال بالاگرفتن تنش با فلسطینی‌ها را بسیار بالا دانست، اما این مسئله را در مرتبه دوم سند راهبردی خود و پس از «تهدیدات ج.ا.ایران» شامل تلاش برای حضور نظامی در خوشه شامات قرار داده است (حییبی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۱-۳۳).

ب) توانمندی نظامی و تسلیحاتی ج.ا.ایران: در ادراک رژیم صهیونیستی، ج.ا.ایران دارای توانمندی بالای نظامی به لحاظ جمعیتی، جغرافیایی و نیز عمق راهبردی تصور می‌شود. توافق هسته‌ای و برجام، سازوکار مؤثر بازدارنده ج.ا.ایران از تولید نهایی سلاح هسته‌ای نیست. همچنین توانمندی‌های موشکی ج.ا.ایران در تخصص و ضدیت با رژیم صهیونیستی تصور می‌شود. مقامات رژیم صهیونیستی در کنار این تصویرسازی، به قابلیت جنگ نامتقارن ج.ا.ایران و نیز توانایی آن در بسیج شیعیان سراسر غرب آسیا علیه خود توجه دارند.

ج) صراحت ج.ا.ایران در قبال رژیم صهیونیستی: در تصویر رژیم صهیونیستی از ج.ا.ایران، این کشور ابهامی را برای مقابله با این رژیم به کار نمی‌گیرد و هم‌اکنون از نابودی این رژیم تا ۲۵ سال آتی سخن می‌رانند که صراحت ج.ا.ایران را در دشمنی با رژیم

صهیونیستی نشان می‌دهد. ماهیت تهدیدات و حملات ج.ا.ایران در قبال رژیم صهیونیستی پیش از سال ۲۰۰۶ تداومی نداشته است و با وقفه‌های طولانی صورت می‌پذیرفت اما اکنون این تصویر در ذهن مقامات این رژیم وجود دارد که ج.ا.ایران با یک روند ثابت، دست به اقدام علیه رژیم صهیونیستی می‌زند. از سوی دیگر، این ادراک در ذهن مقامات رژیم صهیونیستی وجود دارد که ج.ا.ایران از حمله مستقیم و بی‌واسطه به اهداف این رژیم هراسی ندارد. برای مثال، پس از حمله رژیم صهیونیستی به پایگاه «تی ۴»، مسئولان این رژیم با صراحت از انتظار کشیدن برای پاسخ مستقیم ج.ا.ایران سخن می‌گفتند. در همین راستا، ج.ا.ایران در می ۲۰۱۸ با بیش از ۵۰ موشک از خاک سوریه، مواضع رژیم صهیونیستی در جولان اشغالی را بمباران کرد. این موشک‌ها ده مرکز مهم را هدف قرار داده است که عبارتند از: (۱) مرکز نظامی رهگیری اطلاعاتی و الکترونیکی؛ (۲) پایگاه سری اطلاعات مرزی؛ (۳) مرکز نظامی شنود شبکه‌های مخابراتی و ماهواره‌ای؛ (۴) مرکز نظامی کنترل ارسال پارازیت؛ (۵) مرکز تنظیمات و سازماندهی ارتباطی و فرستنده‌ها؛ (۶) مرکز کنترل یگان تسلیحات به‌کاررفته در عملیات‌های نظامی زمینی؛ (۷) فرودگاه بالگردهای نظامی؛ (۸) مقر فرماندهی نظامی تیپ ۸۱۰ نظامی؛ (۹) مقر فرماندهی گردان‌های نظامی در منطقه حرمون؛ (۱۰) مقر زمستانی یگان ویژه موسوم به «بنستیم» (باشگاه خبرگزاران جوان، ۱۳۹۷: ۲-۱).

به‌طور کلی، دوره‌های زیر را می‌توان برای راهبرد امنیت ملی رژیم صهیونیستی در بازه زمانی مختلف از آغاز پیدایش آن ترسیم کرد: ۱- دوران بقا ۱۹۴۸ تا ۱۹۶۷؛ ۲- دوران تثبیت ۱۹۶۷ تا ۱۹۸۲؛ ۳- دوران توسعه‌گرایی سرزمینی ۱۹۸۲ تا ۱۹۹۶؛ ۴- دوره سلطه‌گرایی سخت‌افزاری ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۸؛ ۵- دوره سلطه‌گرایی هوشمند و ادغام منطقه‌ای ۲۰۰۸ تاکنون. ج.ا.ایران و جبهه نوپای مقاومت در دوران توسعه‌گرایی سرزمینی (۱۹۸۲-۱۹۹۶) به تدریج به‌مثابه دشمن اصلی رژیم صهیونیستی (به‌ویژه با جنگ اول خلیج فارس و کاهش قدرت صدام) بر راهبرد امنیت ملی آن، تأثیر می‌گذارند. دوران توسعه‌گرایی سرزمینی این رژیم -که از ۱۹۸۲ با ورود به خاک لبنان آغاز شده بود- با جنگ خوزه‌های خشم ۱۹۹۶ و مقاومت حزب‌الله (جنگ ۱۶ روزه) با بن‌بست مواجه شد و خاتمه یافت.

رژیم صهیونیستی در سال ۲۰۰۰ با عقب‌نشینی از خاک لبنان، به دوران جدیدی از راهبرد امنیت ملی خود گام می‌نهد. این دوران سلطه‌گرایی سخت‌افزاری از سال ۱۹۹۶ آغاز شد و تا سال ۲۰۰۸ ادامه داشت. هدف این راهبرد، تحقق رویای خاورمیانه بزرگ و نابودی حزب‌الله بود، اما رژیم صهیونیستی با شکست در جنگ ۳۳ روزه، ناچار به اعمال دگرگونی در راهبرد امنیت ملی خود گردید. رژیم صهیونیستی از ۲۰۰۸ با فهم شکست رویکرد توسعه‌گرایی سرزمینی و همچنین راهبرد اتحاد پیرامونی (بن‌گوریون)، به سلطه‌گرایی هوشمند (ترکیب توأمان قدرت نرم و سخت) و ادغام منطقه‌ای روی آورد. برای مثال، رژیم صهیونیستی به توجه به ناکارایی راهبرد اتحاد پیرامونی، ادغام منطقه‌ای و عادی‌سازی روابط با همه کشورهای منطقه غرب آسیا را در دستور کار قرار داد (ریبی، ۱۳۹۳: ۶۷).

ابزارهای سخت نظامی رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران

اقدامات ج.ا.ایران، به‌ویژه قدرت آتش‌باری آن در جبهه شمالی رژیم صهیونیستی، تهدیدات جدی وجودی برای آن در پی داشته و ذهن بسیاری از مقامات آن را به خود، مشغول کرده است. از این رو، با توجه به نیاز شدید به سطح بالاتری از توازن راهبردی در قبال ج.ا.ایران، دستگاه تصمیم‌ساز این رژیم، مسئله سطح بررسی تهدیدات ج.ا.ایران را بسیار ارتقا داده است. از آنجا که سطح بررسی تهدید ج.ا.ایران بسیار بالا رفته است، سنخ و ماهیت تصمیمات رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران کاملاً متمایز از دهه‌های گذشته شده است که نشان از فوریت و اهمیت تهدید ج.ا.ایران نزد دستگاه تصمیم‌ساز آن دارد. تصمیمات اتخاذشده در قبال ج.ا.ایران دارای این ویژگی‌ها است: حملات قدرتمندانه و مؤثر، منطقه‌شناسی، زمان‌شناسی دقیق و سرعت عمل بالا. رژیم صهیونیستی با توجه به تصویر و ادراک‌سازی بالا، اقدامات مختلفی را در چارچوب‌های سخت، نرم و نیمه‌سخت برای مقابله با ج.ا.ایران در دستور کار قرار داده است که عبارتند از:

الف) مسئله مقابله با توان هسته‌ای ج.ا.ایران: در حوزه داخلی، مهم‌ترین مسائل رژیم صهیونیستی، مسئله تهدید هسته‌ای است که سه هدف «عدم بازگشت ج.ا.ایران به مرحله

قبل از برجام»، «عدم دستیابی ج.ا.ایران به قابلیت و توان علمی در حوزه هسته‌ای» و «عدم دستیابی ج.ا.ایران به سلاح هسته‌ای» را برای مقابله با ج.ا.ایران دنبال می‌کند (الوندی و همکاران، ۱۴۰۰: ۲۴۵-۲۵۲).

ب) برنامه موشکی ج.ا.ایران: در شرایطی که نیروی هوایی کشور به دلیل تحریم‌های ظالمانه قدرت تهاجمی خود را تا حد زیادی از دست داده است، متغیر مهمی برای ایجاد بازدارندگی علیه رژیم صهیونیستی به‌شمار می‌آید و این رژیم از جانب آن، احساس تهدید می‌کند (باری، ۱۳۹۸: ۴۸-۵۴).

ج) مقابله با حضور و نفوذ منطقه‌ای ج.ا.ایران: حمله به اهداف ایرانی در حوزه نفوذ منطقه‌ای در چند کشور که برای رژیم صهیونیستی، اهمیت راهبردی دارد شامل سوریه، عراق، فلسطین و لبنان (هالون^۱ و دیگران، ۲۰۱۹: ۱).

د) عملیات‌های موساد علیه ج.ا.ایران: هرچند بخش عمده‌ای از قدرت اطلاعاتی رژیم صهیونیستی تبلیغات سیاسی و بزرگ‌نمایی است، اما توانایی اطلاعاتی عملیاتی سخت رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران قابل توجه و نسبتاً بالا است و در این زمینه، دسترسی خوبی در ج.ا.ایران به دلیل جمعیت یهودیان ساکن، جمعیت بهائیان، جریان فراماسونری باقی‌مانده قبل از انقلاب و توانایی فنی بالا وجود دارد. موساد عملیات‌های سخت مختلفی را برای مقابله با ج.ا.ایران در سال‌های اخیر کلید زده است (از جمله: ۱. شنود، رصد و افشاسازی اطلاعاتی روند مذاکرات هسته‌ای؛ ۲. تخریب برجام با اقداماتی نظیر به‌راه‌انداختن بحث شورآباد و انتقال اسناد محرمانه ایرانی؛ ۳. ترور دانشمندان هسته‌ای ج.ا.ایران و تهدیدات آنها به عدم مشارکت در این برنامه؛ ۴. حمله سایبری به تأسیسات نظنز و رآکتور بوشهر با هماهنگی آمریکا؛ ۵. معرفی قطعات معیوب به زنجیره عرضه سوخت و یا توسعه موشکی ج.ا.ایران، از جمله اتهام به دست داشتن در انفجار پایگاه نظامی امام علی^(ع) و شهادت حسن تهرانی مقدم (برگمن، ۱۳۹۸: ۸۰۳-۸۳۱).

و) تهدیدات مؤثر نظامی: رژیم صهیونیستی از تهدیدات مؤثر نظامی به مثابه یکی از ابزارهای سخت خود علیه ج.ا.ایران استفاده می‌کند. برای مثال، بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در آگوست ۲۰۱۸ در جریان بازدید از راکتور اتمی دیمونا، در اظهاراتی معنادار می‌گوید که «هر کشوری که ما را به نابودی تهدید کند، خودش را در معرض خطر مشابهی قرار می‌دهد» (میدل ایست مانیتور، ۲۰۱۸: ۲). به عبارت بهتر، رژیم صهیونیستی به رغم ابهام راهبردی در اعلام برخورداری از سلاح هسته‌ای، ج.ا.ایران را به صورت غیرمستقیم تهدید به استفاده از سلاح هسته‌ای، مهمترین ابزار سخت، می‌کند. همچنین بارها این تهدید مؤثر را علیه نایبان ج.ا.ایران در منطقه، از جمله تهدید به حمله نظامی مستقیم در صورت استقرار موشک‌های ایرانی در عراق و یا تهدید به حمله به مراکز هسته‌ای ج.ا.ایران به کار گرفته است (تابناک، ۱۳۹۷: ۱-۲).

ابزارهای هوشمند (نیمه سخت) رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران

رژیم صهیونیستی علاوه بر ابزارهای نرم و سخت، بر به کارگیری آمیزه‌ای از قدرت نرم و قدرت سخت مطابق با بافت منطقه‌ای و جهانی بر علیه ج.ا.ایران تأکید دارد.

الف) تداوم فشارها و تحریم‌ها با هدف اخلال در نظام اقتصادی ج.ا.ایران: رژیم صهیونیستی، استمرار تحریم‌ها و فشار بر مردم ج.ا.ایران را دارای سه هدف و نتیجه می‌داند. این اهداف، جدایی مردم ج.ا.ایران از نظام را در پی دارد، نظام را در تأمین مطالبات مردم ناکارآمد می‌سازد و آن را در تأمین نیازهای جبهه مقاومت با شکست مواجهه می‌کند. به همین دلیل، رژیم صهیونیستی بیشتر از آنکه به دنبال جنگ مستقیم با ج.ا.ایران باشد و گزینه جنگ علیه ج.ا.ایران را مطرح کند، استمرار روش دولت ترامپ و مختل کردن نظام اقتصادی ج.ا.ایران را دنبال می‌کند. رژیم صهیونیستی با ابزارهای مالی و اقتصادی و نیز نفوذ سیاسی خود، سعی در متقاعدسازی شرکت‌ها، کشورها و جامعه بین‌المللی به استفاده از فشار اقتصادی و تحریمی علیه ج.ا.ایران دارد. این رژیم از طریق نفوذ در نهادهای مالی

بین‌المللی، اتاق فکرهاى داخلی و خارجى کشورها، نظارت بر اقتصاد کشورهای همکار ج.ا.ایران، سازمان‌های مردم‌نهاد، سازمان ملل و شورای حقوق بشر، این برنامه را پیش می‌برد (روزنامه جوان، ۱۴۰۱: ۱).

ب) معامله قرن: پیگیری ابتکار سازشکارانه معامله قرن از طرف گروه پشتیبان رژیم صهیونیستی در آمریکا، متضمن پیامدهای منفی برای ج.ا.ایران است. اساساً انگیزه آمریکا و رژیم صهیونیستی برای پیشبرد معامله قرن، متمرکز ساختن همه توجهات به مقابله با ج.ا.ایران است. آنها از ابزارهای سیاسی، حقوقی و مالی جدید و مشارکت بخش خصوصی و دولتی برای حل و فصل مسئله فلسطین، شکل دادن به روندهای امنیتی غرب آسیا و اعمال فشار علیه ج.ا.ایران استفاده می‌کنند. هم‌اکنون ج.ا.ایران در دو جبهه شمالی (لبنان و سوریه) و جبهه جنوبی (غزه با حماس و جهاد اسلامی) بر علیه منافع و علایق سیاسی-امنیتی رژیم صهیونیستی عمل می‌کند. اما معامله قرن، منطقه غزه را با خلع سلاح حماس و جهاد اسلامی، به منطقه امن رژیم صهیونیستی بدل و اولویت اصلی رژیم صهیونیستی را جبهه شمالی مقاومت می‌کند. اگر بخواهیم به شکل صریح‌تر، آثار تحقق معامله قرن را برای ج.ا.ایران ذکر کنیم، به موارد زیر می‌توان اشاره داشت: ۱. تضعیف و انزوای ج.ا.ایران در منطقه؛ ۲. ائتلاف‌سازی علیه جبهه مقاومت؛ ۳. تشدید فشارهای اقتصادی (بیات و طاهری، ۱۴۰۰: ۱۴۲ - ۱۴۷).

ج) افزایش هم‌پیمانی و روابط با کشورهای پیرامون ج.ا.ایران: هدف رژیم صهیونیستی از افزایش هم‌پیمانی و روابط با کشورهای عربی و استمرار تلاش‌هایش در این زمینه، تغییر ج.ا.ایران به دشمن اول منطقه به جای خود است. رژیم برای تحقق این هدف، از ابزارهای مختلف سیاسی و اقتصادی و فرهنگی (از جمله پیشنهاد کمک اقتصادی و فنی، مذاکره و رایزنی، همکاری جاسوسی و اطلاعاتی) استفاده می‌کند. چندین بار وزرا و مقامات سیاسی رژیم صهیونیستی، به صورت آشکار و پنهان به عمان، بحرین و امارات سفر کردند. همان راهبرد را که ج.ا.ایران در مناطق پیرامونی این رژیم (محاصره رژیم صهیونیستی در مرزهای آن) پیگیری می‌کرد، اکنون مقامات تل‌آویو در قبال ج.ا.ایران دنبال می‌کنند. در واقع، رابطه با کشورهای حاشیه خلیج فارس، عراق، ترکیه، افغانستان، پاکستان،

ارمنستان، آذربایجان و سایر کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز، راهبرد اساسی رژیم صهیونیستی برای حضور در مرزهای ج.ا.ایران است. اقدامات رژیم صهیونیستی در ایجاد رابطه با کشورهای عربی و مشروعیت بخشی به این رابطه، نتیجه تلاش های مخفیانه موساد با پشتیبانی ایالات متحده است. در این راستا، یوسی کوهن^۱، رئیس سابق موساد می گوید: «ما کارگروهی تشکیل دادیم که هدف آن، پیشبرد مسئله ایجاد رابطه با کشورهای عربی با ابزارهای مختلف در اختیار این نهاد است» (ویلیامز، ۲۰۱۹: ۲-۱). برای مثال، دیدار سال ۲۰۱۸ سلطان قابوس و نتانیاهو نتیجه چهار ماه مذاکره، رایزنی و سال ها روابط محرمانه میان عمان و رژیم صهیونیستی، تحت رهبری موساد بوده است (آفتاب نیوز، ۱۳۹۷: ۲).

د) تعمیق روابط با قدرت های بزرگ دوست ج.ا.ایران: در دو دهه اخیر، روابط رژیم صهیونیستی با سه کشور روسیه، هند و چین، همکاران اصلی منطقه ای ج.ا.ایران، از حالت محتاطانه خارج شده و در همه جنبه های سیاسی، تجاری، سرمایه گذاری، تبادل آموزشی و گردشگری گسترش پیدا کرده است. گسترش مناسبات رژیم صهیونیستی با دوستان قدرتمند ج.ا.ایران، به این کشور، امکان تأثیرگذاری، لابی و انحراف سیاست خارجی قدرت های بزرگ حامی ج.ا.ایران را می دهد (شریعتی نیا و میرعمادی، ۱۳۹۴: ۱۲۲-۱۲۹). شایان ذکر است بحران اوکراین روی روابط مسکو-تل آویو تأثیر منفی داشته است.

ابزارهای نرم رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران

شبهه وسیع نهادهای فکری، عقیدتی و رسانه ای و گروه های ذی نفوذ خارجی، جایگاه ثابتی در رویکرد سیاست خارجی رژیم صهیونیستی برای جلب پشتیبانی در قبال ج.ا.ایران دارند. رژیم صهیونیستی با ابزارهای مختلف نرم سیاسی و دیپلماسی عمومی و نیز جنگ نرم، سعی در ایجاد سرمایه اجتماعی و قبح زدایی از رابطه با این رژیم در میان کشورهای عربی و اسلامی دارد. همچنین با ابزارهای ترغیب سیاسی، سعی در تقویت موضع ائتلاف موافقان رژیم صهیونیستی در غرب آسیا دارد:

1. Yossi Cohen
2. Williams

الف) جهت‌دهی به افکار عمومی کشورهای منطقه: رژیم صهیونیستی در حوزه کشورهای عربی به صورت جدی به دنبال ایجاد رابطه است و در حوزه فضای مجازی و مدیریت افکار عمومی، ادراک‌سازی گسترده‌ای را شروع کردند و صفحات مختلفی را در شبکه‌های اجتماعی مانند توئیتر و فیسبوک راه‌اندازی کردند. سران این رژیم، اعتقاد دارند که با همه کشورهای عربی منطقه، به جز سوریه ارتباط دارند. قبح‌زدایی از رابطه کشورهای عربی با این رژیم در فضای رسانه‌ای و فرهنگی این رژیم به شدت دنبال می‌شود. برای مثال، مشروعیت‌بخشی به روابط عراق با رژیم صهیونیستی نیز، بعد دیگر اقدام این رژیم است. اخیراً عراق از فهرست کشورهای متخاصم رژیم صهیونیستی حذف شد. همچنین مبارزه با انگاره‌های جنبش مقاومت، بعد دیگر جنگ نرم علیه گفتمان انقلاب اسلامی و جنبش مقاومت است. برای مثال، این رژیم در قضیه حادته بصره و حمله تظاهرکننده‌های عراقی به کنسولگری ج.ا.ایران در این شهر، سعی در بهره‌برداری اوضاع به ضرر ج.ا.ایران داشت. راهبرد رژیم صهیونیستی مبتنی بر این گزاره بود که مانند قضیه سوریه، هزینه‌های میزبانی عراق از نیروهای ایرانی افزایش یابد. با افزایش هزینه‌های عراق برای میزبانی از ج.ا.ایران، خود میزبان، یعنی عراقی‌ها مجبور می‌شوند که مهمان را بیرون کنند (قزوینی غرابی، ۱۳۹۸: ۱-۳).

ب) جنگ سایبری: ج.ا.ایران طی سال‌های گذشته، هدف موجی از حمله‌های سایبری رژیم صهیونیستی و نیروهای نیابتی داخلی و خارجی وابسته به آن بوده است. نفوذ سایبری در ساختارهای زیربنایی و شبکه‌های راهبردی و زیرساختی ج.ا.ایران از جمله سایت بانک‌ها، سیستم‌های دفاعی، سیستم‌های مربوط به غنی‌سازی و انرژی هسته‌ای (در پرونده استاکس‌نت)، بهره‌گیری از فناوری «جنگ نرم» برای ایجاد بحران سیاسی و براندازی در ج.ا.ایران، تزریق سبک زندگی غربی به مردم ج.ا.ایران و تبلیغات ضدایرانی در شبکه‌های اجتماعی داخلی و خارجی ج.ا.ایران در دستور کار جنگ سایبری رژیم صهیونیستی بوده است (الجزیره، ۲۰۲۱: ۱-۴).

ج) انتخابات در ج.ا.ایران: رژیم صهیونیستی در بحث انتخابات کشورها، به‌ویژه با ابزار فضای مجازی تأثیرگذار است. این رژیم با ایجاد چند لایه واسطه بر اینکه چه جریانی

و یا چه شرایطی قبل از انتخابات ایجاد شود، تأثیر دارد. در این راستا، انتخابات مجلس و ریاست جمهوری ج.ا.ایران برای رژیم صهیونیستی و موساد، مهم است. برای آنها اهمیت دارد که وضعیت انتخاباتی ج.ا.ایران به چه نحوی مدیریت شود (ایجاد بحران و یا زنده‌نگه‌داشتن ایدهٔ تقلب) و به چه سمت و سویی (جریان و گرایش پیروز) هدایت شود (وتد، ۲۰۱۳: ۳-۱).

(د) رسانه و تلویزیون: بحث تأثیرگذاری رسانه‌ای بر سپهر سیاسی و جامعهٔ ج.ا.ایران، از طریق سایت‌ها و شبکه‌های فارسی‌زبان - که نمونهٔ مشخص آن ج.ا.ایران اینترنشنال است - حوزهٔ دیگر نبرد رژیم صهیونیستی است. تولید اخبار و برنامه‌های فارسی و حمایت از شبکه‌های فارسی‌زبان مثل بی.بی.سی و وی.او.ای از جملهٔ این اقدامات است. همچنین رژیم صهیونیستی با منابع مالی وسیع خود در سراسر دنیا به تولید و توزیع اخبار، فیلم و سریال‌ها براساس خطر و تهدید ج.ا.ایران می‌پردازد. برای مثال، برخی از این فیلم‌ها با روایتی دروغین نوع حکومت و برخورد آن با مردم و اقلیت‌ها را نقد می‌کند و برخی دیگر با توسل به این فرض که ج.ا.ایران به دنبال بمب هسته‌ای است، به نظریه‌های جنگ علیه این کشور و پدیدهٔ ج.ا.ایران‌هراسی دامن می‌زنند (ایسنا، ۱۴۰۱: ۲-۱).

(و) لابی‌ها و اتاق فکرهای خارجی: سیاست خارجی خصمانهٔ کشورهای مختلف، از جمله آمریکا، در قبال ج.ا.ایران را می‌توان ناشی از بنیان‌های درونی سیاست خارجی، از جمله فعالیت لابی‌ها و نهادهای نرم رژیم صهیونیستی دانست. برای مثال، بیش از سی لابی برای پیشبرد منافع یهودیان و رژیم صهیونیستی در ایالات متحده فعالیت دارند. لابی‌های صهیونیستی با برقراری ارتباط با سناتور و نمایندگان کنگره و همچنین با کمک مالی به مبارزات انتخاباتی آنها، به دنبال آن هستند تا کنگره را به سمت تصویب قوانین تحریمی مختلف علیه ج.ا.ایران تشویق کنند. علاوه بر این، لابی‌های صهیونیستی تلاش می‌کنند برای دستیابی به هدف خود در ارتباط با مسائل مختلف، از جمله ج.ا.ایران، از ابزار رسانه‌ای و تبلیغاتی نیز بهره بگیرند. بنابراین، آنها با استفاده از شبکه‌های اجتماعی مختلف نظیر فیسبوک، توئیتر، یوتیوب، لینکدین، تلگرام و غیره سعی می‌کنند تا افکار عمومی کشورها را برای سیاست‌های خصمانه علیه ج.ا.ایران آماده سازند (حسینی و همکاران، ۱۳۹۳: ۹۷). لابی‌های

صهیونیستی فعال عبارتند از: آپیک^۱، مؤسسه سیاست خاور نزدیک واشنگتن^۲، بنیاد دفاع از دموکراسی^۳، اتحاد مسیحیان برای رژیم صهیونیستی^۴، لیگ ضدافترا^۵، کمیته اضطراری برای رژیم صهیونیستی^۶، مؤسسه یهودی امنیت ملی آمریکا (جینسا)^۷، اتحاد با اسرائیل^۸ (جت^۹، ۲۰۱۷: ۴)، سازمان صهیونیستی آمریکا^{۱۰}، جرسی‌پک (نورپک)^{۱۱} (کلیفتون^{۱۲}، ۲۰۱۶: ۳)، شورای مرکزی یهودیان در آلمان^{۱۳} (ولتال^{۱۴}، ۲۰۱۸: ۱)، لابی دوستان حزب محافظه‌کار رژیم صهیونیستی^{۱۵} (اوبرن^{۱۶}، ۲۰۱۳: ۲)، دوستان اروپایی رژیم صهیونیستی (ای.اف.آی، ۲۰۱۱: ۱).

ی) دانشگاه‌ها و مراکز علمی: رژیم صهیونیستی با استفاده از تسهیلات ارائه‌شده از مؤسسات فکری و دانشگاهی خود، به دنبال ایجاد رد پای از خود در زندگی عمومی مردم دنیا و مؤسسات آموزشی و علمی کشورهای مختلف است. هدف از این فعالیت‌ها، ایجاد بستر مناسب برای پذیرش دیدگاه‌های صهیونیسم برای دفاع از مواضع و اقدامات رژیم صهیونیستی از سوی حکومت‌ها است. هم‌اکنون فعالیت علمی و دانشگاهی در داخل رژیم صهیونیستی و نیز یهودیان در سراسر جهان در تقویت دیپلماسی عمومی این رژیم و در دشمنی و تداوم جنگ نرم علیه ج.ا.ایران عمل می‌کند: ۱. حمایت از طرح‌ها، پژوهش‌ها و آثاری علمی ضد ج.ا.ایران؛ ۲. جذب نخبگان و استادان دانشگاهی ج.ا.ایران؛ ۳. ارائه

1. American Israel Public Affairs Committee
2. The Washington Institute for Near East Policy
3. The Foundation for the Defense of Democracies
4. Christians United For Israel
5. Anti-Defamation League (ADL)
6. Emergency Committee for Israel
7. The Jewish Institute for National Security of America (JINSA)
8. United With Israel
9. Jett
10. Zionist Organization of America
11. NORPAC (North Jersey PAC)
12. Clifton
13. Central Council of Jews in Germany
14. Welnthal
15. Conservative Friends of Israel (CFI)
16. Osborne

بورس‌های تحصیلی به یهودیان ج.ا.ایران از طرف مراکزی چون بنیاد مکابیم^۱؛ ۴. بسط گفتمان رژیم صهیونیستی از ج.ا.ایران (مرکز مطالعات ج.ا.ایران‌شناسی دانشگاه تل‌آویو رژیم صهیونیستی)؛ ۵. پرکردن کرسی‌های دین‌شناسی در دانشگاه‌های مطرح و معتبر دنیا؛ ۶. راه‌اندازی رشته شیعہ‌شناسی در دانشگاه‌های رژیم صهیونیستی و پذیرش دانشجو برای تبلیغ علیه تشیع (حسینی‌زاده، ۱۳۸۲: ۱۰۲-۱۰۶).

(ن) فناوری نرم‌افزار: رژیم صهیونیستی در زیرساخت فناوری ارتباطات بسیار قدرتمند و از کشورهای پیشرو به‌شمار می‌آید. این رژیم، هم‌اکنون از این ظرفیت خود می‌تواند بر علیه ج.ا.ایران استفاده کند. برای مثال، این رژیم با تولید نرم‌افزارهای موقعیت‌یاب قدرتمندی همچون ویز - که یک شرکت استارت‌آپ رژیم صهیونیستی است - می‌تواند بر اطلاعات شخصی و امنیتی کاربر ایرانی از جمله مسافرت‌ها و موقعیت جغرافیایی و سایر اطلاعات خصوصی احاطه پیدا کند. همچنین این رژیم با تولید سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای اطلاعاتی و ارتباطی در شرکت‌های «فالكون ای»^۲، «ورینت سیستم»^۳ و «ای.آر.جی.تی»^۴ بر فضای پیرامون ج.ا.ایران نظارت دارد. برای مثال، این رژیم همکاری اطلاعاتی و ارتباطی زیادی با امارات دارد که از این همکاری می‌تواند به‌طور بالقوه بر علیه گردشگری صادراتی سه‌میلیونی ج.ا.ایران به امارات استفاده کند (عبدی، ۱۳۹۹: ۱-۲).

تجزیه و تحلیل داده‌های پرسش‌نامه

در مبانی نظری و مفهومی پژوهش - که براساس منابع کتابخانه‌ای استخراج شد - به علل تحول سیاست خارجی رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران پرداخته شد و سپس تهدیدهای رژیم صهیونیستی با توجه به چارچوب نظری در سه حوزه سخت، نیمه‌سخت و نرم بعد از تحولات ۲۰۱۱ تا به امروز در قبال ج.ا.ایران، واکاوی شد.

-
1. Maccabim Foundation
 2. Falcon Eye
 3. System Verint
 4. ERGT

بر مبنای ادبیات مفهومی و نظری، پرسش‌نامه محقق‌ساخته در اختیار صد نفر از حجم نمونه گذاشته شد تا بر اساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم)، تحول رویکرد سیاست خارجی رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران در سه سطح تهدید بررسی شد و در نهایت، پاسخ‌نامه جمع‌آوری شد و تجزیه و تحلیل داده‌ها به شرح جدول شماره ۱ در ذیل آمده است. در نهایت با عنایت به داده‌های مندرج در جدول شماره ۱، گویه‌هایی که درجه امتیاز ۴,۵ به بالا را احراز کردند (امتیاز خیلی زیاد)، برگزیده شد و مهم‌ترین تهدیدهای رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران مدنظر قرار گرفت.

جدول شماره ۱. تحول سیاست خارجی رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران

امتیاز	گویه‌ها	تهدیدها	ردیف
۴/۴	عملیات خرابکارانه در مراکز نظامی و صنعتی ج.ا.ایران با هدف کاهش قدرت بازدارندگی ج.ا.ایران	تهدیدهای سخت	۱
۲/۴	حملات پهبادی به مراکز تسلیحاتی ج.ا.ایران با هدف اخلال در برنامه موشکی ج.ا.ایران		
۴/۴	حمایت تسلیحاتی از جمهوری آذربایجان در جنگ قره‌باغ با هدف تضعیف ارمنستان (متحد منطقه‌ای ج.ا.ایران)		
۴/۴	تجهیز گروه‌های تجزیه‌طلب کرد در مرزهای غرب ج.ا.ایران نظیر کومله و دموکرات کردستان با هدف تقویت حفره‌های امنیتی پیرامون مرزهای ج.ا.ایران		
۹/۴	تجهیز و تقویت گروه‌های تجزیه‌طلب عرب مانند الاحوازیه در خوزستان با هدف تقویت شکاف مرکز و پیرامون در استان راهبردی مذکور		
۲/۴	حملات مکرر به متحدان منطقه‌ای ج.ا.ایران در فلسطین، لبنان، سوریه و عراق برای محدود کردن نفوذ منطقه‌ای ج.ا.ایران		
۵/۴	حمایت از رسانه‌های فارسی‌زبان مخالف ج.ا.ایران مانند ج.ا.ایران‌اینترنشنال برای سیاه‌نمایی شرایط کشور و ایجاد نارضایتی عمومی	تهدیدهای نرم	۲
۴/۴	تولید محتوا در شبکه‌های اجتماعی توییتر و اینستاگرام علیه مسئولان نظام ج.ا.ایران با هدف مشروعیت‌زدایی از نظام		

امتیاز	گویه‌ها	تهدیدها	ردیف
۹/۴	ایجاد مراکز شیعه‌شناسی در اراضی اشغالی با هدف ضربه‌زدن به اعتقادات مذهبی ایرانیان (کانون اقتدار گفتمان انقلاب اسلامی)		
۳/۴	بزرگ‌نمایی دستاوردهای رژیم صهیونیستی در حوزه مدیریت منابع آبی و در مقابل سیاه‌نمایی وضعیت مدیریت منابع آبی در ج.ا.ایران با هدف امنیتی کردن خشکسالی در ج.ا.ایران		
۸/۴	تلاش برای جذب نخبگان ورزشی ایرانی برای ایجاد شکاف بین جامعه نخبگان با حاکمیت ج.ا.ایران		
۵/۴	حضور سیاسی و امنیتی رژیم صهیونیستی در منطقه آسیای میانه با هدف تقویت واگرایی بین ج.ا.ایران با جمهوری آذربایجان، ترکیه و دیگر کشورهای این حوزه		
۵/۴	ترور چهره‌های کلیدی نظامی، امنیتی و علمی ج.ا.ایران با هدف ارعاب بین مسئولان رده‌بالای کشور		
۴/۴	استفاده رژیم صهیونیستی از لابی آپیک و صهیونیست‌های نزدیک به مراکز قدرت در آمریکا مانند مایک‌پنس، بولتن و جرد کوشنر برای شکست برجام و تحریم ج.ا.ایران با هدف تضعیف زیرساخت‌های اقتصادی و اجتماعی و در نهایت سیاسی ج.ا.ایران	تهدیدهای نیمه‌سخت	3
۴/۴	جذب سرمایه‌های خارجی اماراتی، بحرینی و سعودی در زیرساخت‌های صهیونیستی با هدف ایجاد وابستگی اقتصادی و پیوست ژئواکونومیکی تل آویو به منطقه غرب آسیا و کاهش دامنه کنش ج.ا.ایران در منطقه		
۸/۴	سرمایه‌گذاری در صنایع کشاورزی و انرژی جمهوری آذربایجان با هدف تقویت گرایش‌های تجزیه‌طلبی در آذربایجان ج.ا.ایران		
۸/۴	پیشبرد فرایند عادی‌سازی روابط بین رژیم صهیونیستی با کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس پیرامون ج.ا.ایران با هدف منزوی کردن ج.ا.ایران در منطقه اجرای عملیات‌های جاسوسی و نفوذ در ج.ا.ایران		

نتیجه‌گیری

پس از تحولات بیداری اسلامی و تحولات ۲۰۱۱ ساختار امنیتی منطقه غرب آسیا دگرگون شد که متعاقب آن، ادراک رهبران تل آویو نسبت به تهدیدات ج.ا.ایران متحول شد.

در این چارچوب ادراکی، چشم‌انداز تخصصی و دشمنی رژیم صهیونیستی در قبال ج.ا.ایران در نتیجه رفتار و اقدامات تهران و احساس تهدید وجودی این رژیم از منظر کم کردن بُعد فاصله جغرافیایی، افزایش توان نظامی و تسلیحاتی ج.ا.ایران، توانایی‌های ملی، تغییر در آرایش قدرت منطقه‌ای، از ادراک «کنترلی» به «تهاجمی» تحول یافته است. در بُعد ابزارهای سخت، رژیم صهیونیستی به حمله مستقیم به اهداف ایرانی روی آورده است و در این زمینه با حملات مستقیم نظامی در ترور هدفمند مستشاران نظامی ج.ا.ایران در خاک سوریه نقش دارد. همچنین نیروهای ایرانی و مناطق استقرار آنها در خاک سوریه با پهباد، جنگنده و موشک این رژیم هدف حمله قرار می‌گیرند. در بُعد نرم، این رژیم با به‌کارگیری ظرفیت‌های رسانه‌ای و فرهنگی خود، همچنین لابی و نفوذ در کشورهای منطقه و فرامنطقه‌ای، برنامه تقابلی خود با ج.ا.ایران را پیش می‌برد. در لایه‌های نیمه‌سخت نیز رژیم صهیونیستی با استفاده از تحریم و فشارهای اقتصادی و اقدامات سیاسی نظیر معامله قرن و تعمیق مناسبات با قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و تغییر در ائتلاف‌ها و آرایش‌های منطقه درصدد افزایش قدرت نسبی خود در برابر ج.ا.ایران است.

فهرست منابع و مآخذ

الف. منابع فارسی

- احمدیان، علی اکبر (۱۳۹۴)، «نظریه نفوذ؛ تبیین ماهیت انواع نفوذ و رابطه آنها با دستگاه چهارطیفی تهدید (با بهره‌گیری از دیدگاه‌ها و بیانات امام خامنه‌ای)»، فصلنامه آفاق امنیت، س ۸، ش ۲۸: ۳۵-۶۸.
- الوندی، زهرا؛ قوام، سید عبدالعلی؛ احمدی، حمید و ذاکریان امیری، مهدی (۱۴۰۰)، «تأثیر لابی رژیم صهیونیستی بر روابط ج.ا.ایران و اتحادیه اروپا با تأکید بر برنامه هسته‌ای ج.ا.ایران»، فصلنامه ژئوپلیتیک، س ۱۷، ش ۶۲: ۲۲۹ - ۲۵۴.
- آجیلی، هادی و نصیری پاروند، سینا (۱۴۰۰)، «تأثیر معامله قرن بر روند صلح اعراب و رژیم صهیونیستی»، فصلنامه پژوهش و مطالعات اسلامی، س ۳، ش ۲۸: ۷۹-۱۰۴.
- آرایش، حسن؛ حسینی راد، سید عباس؛ حسینی راد، سید یوسف (۱۴۰۱)، «علل و ابعاد نزدیکی اعراب و رژیم صهیونیستی». فصلنامه مطالعات راهبردی علوم انسانی و اسلامی، س ۴، ش ۴۴: ۶۱-۷۲.
- برگمن، رونن (۱۳۹۸)، *برخیز و اول تو بکش*، مترجم: هادی عبادی، تهران: صمدیه.
- بیات، محسن و طاهری، ابراهیم (۱۴۰۰)، «آینده پژوهی معامله قرن؛ دو دولت با یک حاکمیت و مشروعیت‌بخشی به طرح رژیم صهیونیستی بزرگ»، فصلنامه پژوهش‌های سیاسی جهان اسلام، س ۱۵، ش ۳: ۱۲۷-۱۵۴.
- حبیبی، رحمان؛ یوسفی، مجید و رودباری، علی (۱۴۰۰)، «تحلیل اسناد راهبردی رژیم صهیونیستی (استراتژی امنیت ملی، استراتژی آیزنکوت و استراتژی نظامی)». مطالعات بنیادین و کاربردی جهان اسلام، س ۳، ش ۲: ۹-۳۸.
- حسینی‌زاده، محمدعلی (۱۳۸۲)، «مطالعات اسلام‌شناسی و شیعه‌شناسی در دانشگاه‌های فلسطین اشغالی». فصلنامه شیعه‌شناسی، ۱(۲)، ۱۰۱ - ۱۰۶.
- حسینی، حسین؛ مقدم‌فر، حمیدرضا و قنبرپور، مصطفی (۱۳۹۳)، «واکاوی نقش و کارکرد شبکه‌های اجتماعی مجازی در انتخابات سال ۱۳۸۸ ج.ا.ایران»، فصلنامه آفاق امنیت، س ۷، ش ۲: ۵۷-۷۷.
- دانش‌نیا، فرهاد (۱۳۹۲)، «قبض و بسط مفهوم قدرت در سامان فکری جوزف نای»، فصلنامه جستارهای سیاسی معاصر، ش ۴، س ۳: ۶۷-۸۷.

- دهقانان، مجید؛ زارعی، بهادر و قربانی سپهر، آرش (۱۴۰۰)، «تبیین پیامدهای رابطه رژیم صهیونیستی و امارات متحده عربی بر امنیت منطقه‌ای ج.ا.ایران»، فصلنامه مطالعات دفاع مقدس و نبردهای معاصر، س ۴، ش ۶: ۱۶۳-۱۹۶.
- ربیعی، حسین (۱۳۹۳)، «تحول مفهوم قدرت در قرن بیست و یک و آینده توازن قوا در منطقه جنوب غرب آسیا»، فصلنامه آمایش سیاسی فضا، س ۳، ش ۱: ۵۶-۶۹.
- زیبایی، مختار؛ نصری، نیره و رستمی، فرزاد (۱۴۰۰)، «پیامدهای فرایند عادی‌سازی مناسبات اعراب و اسرائیل؛ پیامدهای آن برای محیط امنیتی ج.ا.ایران»، مطالعات سیاسی جهان اسلام، س ۱۰، ش ۳۹: ۳۱-۶۲.
- سلامی، مهدی (۱۳۹۹)، «تحول مفهوم امنیت در سیاست خارجی رژیم صهیونیستی»، سومین کنفرانس بین‌المللی و ملی مطالعات مدیریت، حسابداری و حقوق، ۱-۱۱.
- سهرابی، محمد و جنتی، احسان (۱۳۹۴)، «اولویت‌های سیاست خارجی و امنیتی رژیم صهیونیستی در فضای نوین منطقه‌ای». فصلنامه مطالعات روابط بین‌الملل، س ۸، ش ۳۱: ۱۴۱-۱۷۴.
- شریعتی‌نیا، محسن و میرعمادی، طاهره (۱۳۹۴)، «تعاملات نظامی رژیم صهیونیستی با روسیه، هند و چین». فصلنامه روابط خارجی، س ۷، ش ۲: ۱۰۱-۱۳۴.
- شفیعی، عباس؛ پوستین‌چی، زهره؛ قربانی شیخ‌نشین، ارسلان و خداوردی، حسن (۱۳۹۹)، «نقش مؤلفه‌های فرهنگی-اجتماعی در روابط اسرائیل با آذربایجان، قزاقستان، و ترکمنستان و تأثیر آن بر امنیت ملی ج.ا.ایران (۲۰۱۱-۲۰۲۰)»، فصلنامه جامعه‌شناسی سیاسی ج.ا.ایران، س ۳، ش ۱۲: ۵۸۸-۶۱۰.
- عسگری، محمودی (۱۳۸۹)، «رویکرد انتقادی به نظریه قدرت نرم». فصلنامه راهبرد دفاعی، س ۸، ش ۲۸: ۶۱-۸۶.
- مایلی، محمدرضا و مطیعی، مریم (۱۳۹۵)، «قدرت نرم در سیاست خارجی ج.ا.ایران»، فصلنامه مطالعات روابط بین‌الملل، س ۹، ش ۳۵: ۱۹۰-۲۰۷.
- محبوبی، قرباعلی؛ عزیزموسوی، سید علیرضا و موسوی، سیدمحمدرضا (۱۴۰۰)، «روابط رژیم صهیونیستی و آذربایجان و تأثیر آن بر امنیت ملی ج.ا.ایران»، فصلنامه مطالعات سیاسی، س ۱۳، ش ۵۱: ۱۵۹-۱۸۷.
- نائینی، علی محمد (۱۳۸۹)، «بررسی تطبیقی تهدیدهای سه‌گانه سخت، نیمه‌سخت و نرم»، فصلنامه راهبرد دفاعی، س ۸، ش ۳۰: ۱۵۷-۱۷۷.

- یاری، احسان (۱۳۹۸)، «الزامات ژئوپولیتیک و ضرورت‌های راهبردی برنامه موشکی ج.ا.ایران در محیط آنارشیک نظام بین‌الملل». فصلنامه آفاق امنیت، س ۱۲، ش ۴۲: ۳۸_۶۱.
- عبدی، علی (۱۳۹۹)، «همکاری فناوری رژیم صهیونیستی با امارات؛ تهدیدی امنیتی برای منطقه»، شورای راهبردی روابط خارجی (۱۳۹۹/۱۰/۰۹)، قابل دسترس در: <https://www.scfr.ir/fa/300/30102/129780/>.
- قزوینی غرابی، سید رضا (۱۳۹۸)، «حمله رژیم صهیونیستی به حشدالشعبی در عراق»، آینده‌پژوهی جهان اسلام (۱۳۹۸/۰۶/۱۲)، قابل دسترس در: <https://iiwfs.com/%D8%AD%D9%85%D9%84%D9%87>.
- وتد، محمد محسن (۲۰۱۳)، «اسرائیل تتحضر لما بعد انتخابات ایران» (۲۰۱۳/۶/۱۴)، قابل دسترس در: <https://www.aljazeera.net/news/reportsandinterviews/2013/6/14/%D8%A5%D8%B3>.
- --- (۱۳۹۷)، «سفر نتانیاهاو به عمان می‌تواند کانالی محرمانه میان ج.ا.ایران و رژیم صهیونیستی فراهم کند»، آفتاب‌نیور (۱۳۹۷/۰۸/۰۵)، قابل دسترس در: <https://aftabnews.ir/fa/news/553227> -
- --- (۱۳۹۷)، «جزئیات شلیک بیش از ۵۰ موشک از سوریه به ۱۰ مرکز مهم نظامی رژیم صهیونیستی / دستور رژیم صهیونیستی برای مخفی نگه داشتن اطلاعات این حمله»، باشگاه خبرگزاران جوان (۱۳۹۷/۰۲/۲۰)، قابل دسترس در: <https://www.yjc.news/fa/news/6528025/>.
- --- (۱۴۰۱)، «ایترنشنال: تریبونی برای رژیم صهیونیستی»، ایسنا (۱۴۰۱/۰۶/۱۵)، قابل دسترس در: <https://www.isna.ir/news/1401061511867/%D8%A7%DB%8C%D9%86%D8%AA%D9%86%D8%B4%D8%AA>.
- --- (۱۳۹۷)، «پشت پرده تهدید نتانیاهاو از حمله اتمی علیه ج.ا.ایران!»، تابناک (۱۳۹۷/۰۶/۹)، قابل دسترس در: <https://www.tabnak.ir/fa/news/829538/%D9%BE%D8%B4%D8%AA>.
- --- (۱۴۰۱)، «اصرار وزیر جنگ رژیم صهیونیستی به جنگ ترکیبی علیه ج.ا.ایران»، جوان‌آنلاین (۱۴۰۱/۰۱/۱۷)، قابل دسترس در: <https://www.javann.ir/004XyM>.
- --- (۲۰۲۱)، «عملیه نظنز، تحلیلات اسرائیلیه توکد إصابه المنشأه بأضرار ضخمه و طهران: نحفظ بحق الرد»، الجزیره (۲۰۲۱/۴/۱۱)، قابل دسترس در: <https://www.aljazeera.net/news/politics/2021/4/11/%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8>

ب. منابع انگلیسی

- Behraves, Maysam(2018). Commentary: Inside Israel's new Iran strategy (SEPTEMBER 17, 2018), Available at:
<https://www.reuters.com/article/us-behraves-israel-commentary/commentary-inside-israels-new-iran-strategy-idUSKCNILX10F>.
- Clifton, Eli(2016). NORPAC Helps House Hawk Attack Iran Deal, lobelog(January 8, 2016), Available at:
<https://lobelog.com/norpac-helps-house-hawk-attack-iran-deal/>.
- Jett, Dennis C. (2017). The Iran Nuclear Deal: Bombs, Bureaucrats, and Billionaires, New York: Palgrave. Available at:
https://iramcenter-org.translate.google/en/the-iran-nuclear-deal-bombs-bureaucrats-and-billionaires-dennis-coleman-jett/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=fa&_x_tr_hl=fa&_x_tr_pto=nui,sc
- Halon, Eytan , Nitzan ,Alon (2019). From IDF's Iran 'project director' to medical cannabis (FEBRUARY 22, 2019) ,Available at:
<https://www.jpost.com/Israel-News/Nitzan-Alon-From-IDFs-Iran-project-director-to-medical-cannabis-581327>.
- Osborne, Peter(2013). Iran nuclear deal: ill-informed friends of Israel are refusing to face facts(November 27, 2013), Available at:
<https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/israel/10478464/Iran-nuclear-deal-ill-informed-friends-of-Israel-are-refusing-to-face-facts.html>.
- Welnthal ,Benjamin,(2018). German Jewish council urges end of Iran-Germany trade(AUGUST 22, 2018), Available at:
<https://www.jpost.com/Middle-East/German-Jewish-council-urges-end-of-Iran-Germany-trade-565144>.
- Williams, Dan(2019). Israeli spymaster sees 'one-time' chance for peace with Arabs sharing Iran worries(July 1, 2019), Available at: (Yahoo news
<https://www.yahoo.com/news/israeli-spymaster-says-one-time-122945656.html>.
- ---(2017). Trump: Decertify Disastrous Iran Deal, Reimpose Non-Nuclear Sanctions, ZOA to Pres(October 11, 2017), Available at:
<https://zoa.org/2017/10/10376867-zoa-to-pres-trump-decertify-disastrous-iran-deal-reimpose-non-nuclear-sanctions>.
- ---(2011). European Friends of Israel (EFI) is a political initiative which aims to improve the overall relationship between the European Union and Israel....., efi-policy-conference.org, Available at:
<http://efi-policy-conference.org/AboutUs.aspx>.
- ---(2018). Israel threatens to use nuclear weapons to 'wipe out' its enemies(August 31, 2018), middle east monitor, Available at:
<https://www.middleeastmonitor.com/20180831-israel-threatens-to-use-nuclear-weapons-to-wipe-out-its-enemies/>.

